

Effekten av tullar på den svenska ekonomin – en modellanalys

KI-kommentar
juni 2025

Effekten av tullar på den svenska ekonomin – en modellanalys

Marta Giagheddu, Birol Kanik och Tobias Laun

Konjunkturinstitutet (KI) är en statlig myndighet under Finansdepartementet. KI gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Konjunkturinstitutet analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I Konjunkturbarometern publiceras varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyseras de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Hållbarhetsrapporten analyserar den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

KI publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier**, **KI-kommentarer**, **Working paper**, **PM** och som **remissvar**.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från www.konj.se. Den senaste statistiken och prognoserna hittar du under www.konj.se/statistik.

Innehåll

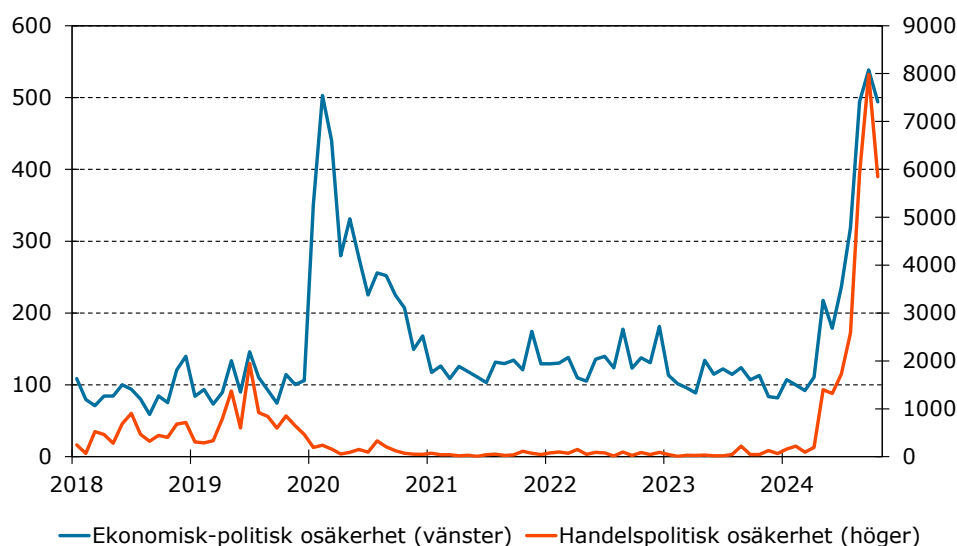
1	Inledning.....	4
2	Sveriges exponering mot handelshindren.....	5
3	Tullarnas påverkan på svensk ekonomi.....	9
3.1	Transmissionskanaler.....	11
3.2	Simuleringsresultat.....	12
4	Slutsatser.....	15
	Referenser.....	16
	Bilaga - Teknisk beskrivning: modellantaganden och kalibrering.....	18

KI-kommentarer är korta analyser om relevanta frågor för Konjunkturinstitutet. En KI-kommentar har beretts av namngivna medarbetare på Konjunkturinstitutet. KI-kommentarer är en publikation som Konjunkturinstitutet ansvarar för.

1 Inledning

Handeln mellan länder har ökat markant sedan andra världskriget. Under det senaste decenniet har dock en alltmer protektionistisk utveckling kunnat iakttas. Den senaste tidens förändringar i USA:s handelspolitik har ytterligare förstärkt denna tendens. Eftersom inhemskt producerade varor och importerade varor kan vara substitut, används protektionistiska åtgärder, såsom tullar, ofta i syfte att skydda den inhemska produktionen från utländsk konkurrens. Sådana åtgärder riskerar dock att störa globala värdekedjor,¹ öka kostnaderna för både konsumenter och företag samt föranleda motåtgärder från handelspartners. Följden blir en mindre effektiv resursallokering i ekonomin och en minskad grad av specialisering. Den handelspolitiska inriktning som USA valt att driva under 2025 har dessutom medfört betydande osäkerhet kring det framtida globala handelsklimatet (se diagram 1).

Diagram 1 Handelspolitisk osäkerhet och ekonomisk-politisk osäkerhet i USA
Index

Källa: "Measuring Economic Policy Uncertainty" av Scott Baker, Nicholas Bloom och Steven J. Davis, se www.PolicyUncertainty.com. Sista utfallet är från maj 2025.

Effekterna av tullar i en integrerad världsekonomi är komplexa och svåra att entydigt storleksbestämma. Analyser indikerar att tullar kan ge ett temporärt skydd för vissa sektorer och tyder på negativa effekter för den långsiktiga tillväxten genom minskad resurseffektivitet och minskad specialisering (Furceri m.fl., 2022, Auclert m.fl., 2025). Resultat från både teoretiska och empiriska studier varierar beroende på modellstruktur, metodval och antaganden. Denna variation i kvantitativa resultat understryker den betydande osäkerhet som präglar bedömningar av effekterna av handelspolitiska åtgärder. Samtidigt råder en bred samsyn om att tullar och eventuella motåtgärder tenderar att hämma den internationella handeln och driva upp kostnaderna för både

¹ En global värdekedja består av de aktiviteter som krävs för att producera en vara eller tjänst vid olika stadier av produktionen, där aktiviteterna utförs på olika platser runt om i världen.

konsumenter och företag, vilket sammantaget riskerar att dämpa den globala ekonomiska aktiviteten.

Sverige är en liten, öppen ekonomi med ett betydande beroende av internationell handel. För att kunna bedöma potentiella risker och anpassningsbehov i det rådande handelspolitiska klimatet är det centralt att analysera hur tullar påverkar den svenska ekonomin. Denna KI-kommentar analyserar de kortsiktiga ekonomiska effekterna av höjda tullar, med särskilt fokus på Sverige, med hjälp av Konjunkturinstitutets allmänjämviktsmodell SELMA.² SELMA har en relativt förenklad representation av den internationella handels- och produktionsstrukturen. Denna struktur gör modellen olämplig för att självständigt fånga de direkta priseffekterna längs globala värdekedjor. För att hantera denna begränsning integreras SELMA med externa analyser, vilket gör det möjligt att inkludera en internationell priseffekt av tullar i modellen. Samtidigt är SELMA bättre utformad för att analysera bredare makroekonomiska chocker, såsom ökad osäkerhet och produktivitetsstörningar, som ofta följer av en mer protektionistisk handelspolitik. Fokus i studien ligger därmed på att studera de aggregerade effekterna av tullar på den svenska ekonomin i allmän jämvikt.

Denna analys är ett led i Konjunkturinstitutets arbete med att fördjupa förståelsen av handelspolitiska risker för den svenska ekonomin. De mekanismer som lyfts beaktas i Konjunkturinstitutets prognosarbete, men det bör understrykas att resultaten från analysen inte nödvändigtvis är identiska med antagandena i Konjunkturinstitutets prognoser.

Resultaten från analysen indikerar att de direkta effekterna av tullar, genom högre priser i mottagarländer, påverkar Sverige i begränsad utsträckning. Däremot kan de indirekta effekterna av en mer protektionistisk handelspolitik, i form av ökad osäkerhet och lägre global produktivitet, få större negativa konsekvenser. Dessa indirekta transmissionsmekanismer bedöms utgöra de största handelsrelaterade makroekonomiska riskerna för svensk ekonomi. Den samlade negativa effekten på BNP bedöms vara något större i Sverige än i omvärlden på grund av den höga graden av öppenhet i svensk ekonomi.

Avsnitt 2 beskriver Sveriges exponering mot amerikanska tullar. I avsnitt 3 redogörs för antaganden och huvudresultat. Slutligen ges några avslutande kommentarer i avsnitt 4.

2 Sveriges exponering mot handelshindren

Svensk ekonomi kännetecknas av en hög grad av öppenhet, som successivt ökat under de senaste decennierna. Exportens andel av BNP har ökat från 43 procent år 2004 till 54 procent år 2024, vilket understryker Sveriges starka integration i den globala ekonomin.

Ett mer protektionistiskt handelspolitiskt klimat innebär särskilda utmaningar för företag med etablerade handelsrelationer på internationella marknader. Tullar och andra handelshinder kan leda till minskad efterfrågan på svenska exportprodukter, högre

² För detaljer om modellen och dess parameterskattning, se <https://www.konj.se/media/codf10pp/2024-10-02-selma-technical-documentation.pdf>.

produktionskostnader och ökad osäkerhet kring framtida affärsvillkor. Som framgår av tabell 1 är EU Sveriges viktigaste exportmarknad både vad gäller tjänster och varor. USA utgör den näst största marknaden för svensk tjänsteexport, medan Norge intar samma position inom varuhandeln. Kinas andel av svensk export är relativt liten, för såväl tjänster som varor.³

Tabell 1 Svensk varu- och tjänsteexport efter destinationsland

Procent av total tjänsteexport respektive total varuexport 2024

	Tjänster	Varor
EU	45,0	53,5
USA	12,9	9,1
Norge	8,9	9,9
Kina	2,4	3,7
Övriga	30,9	23,8

Källa: SCB.

Tullarna riktas främst mot handeln med varor, som 2024 utgjorde 62 procent av total svensk export till omvärlden och 54 procent av Sveriges totala export till USA. Tjänstehandeln svarade för återstående 38 procent av den totala svenska exporten till omvärlden och 46 procent av den totala svenska exporten till USA samma år. Tjänsteexporten omfattas inte av tullhöjningarna, även om en viss indirekt effekt kan uppstå genom handel med tjänster kopplade till varuhandel.⁴ Sveriges varuexport till USA har ökat stadigt under det senaste decenniet i förhållande till BNP (se diagram 2).⁵

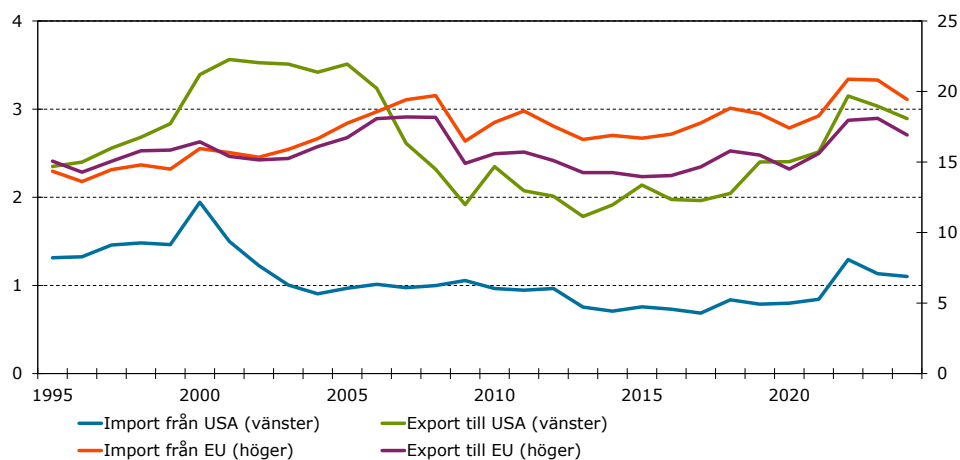
³ Data är från nationalräkenskaperna som publicerades februari 2025.

⁴ Varuexporten överstiger avsevärt tjänsteexporten när det gäller den totala exporten. När det gäller handel med USA, är skillnaden mellan varuexport och tjänsteexport dock inte lika uttalad.

⁵ Data är från nationalräkenskaperna som publicerades februari 2025.

Diagram 2 Svensk varuhandel med USA och EU

Procent av BNP i löpande priser

Källa: SCB.

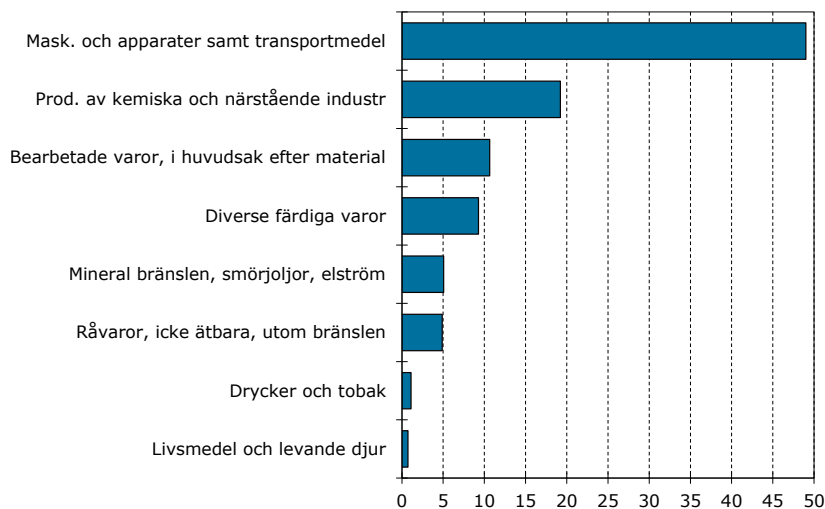
Den svenska exporten till USA består av ett brett spektrum av varor. Diagram 3 visar sammansättningen av varuexporten till USA under perioden 2021–2024. Den största enskilda varugruppen utgörs av *Maskiner och apparater samt transportmedel*, som svarar för närmare 50 procent av exporten till USA. Inom denna kategori ingår bland annat högteknologiska produkter och transportutrustning, som till exempel bilar och bildelar, varor som direkt påverkas av de införda tullarna. Även *Produkter av kemiska och närstående industrin* samt *Bearbetade varor, i huvudsak efter material*⁶ utgör betydande andelar av exporten. Den produktmässiga sammansättningen understryker Sveriges känslighet för handelspolitiska förändringar inom specifika industrigrenar, särskilt sådana med högt förädlingsvärde och global integration.⁷

⁶ Denna kategori består av varor av järn och stål samt andra metaller och mineraler.

⁷ Data är från utrikeshandelsstatistiken som publicerades februari 2025.

Diagram 3 Sveriges varuexport till USA

Genomsnitt 2021–2024, procent av total svensk varuexport till USA

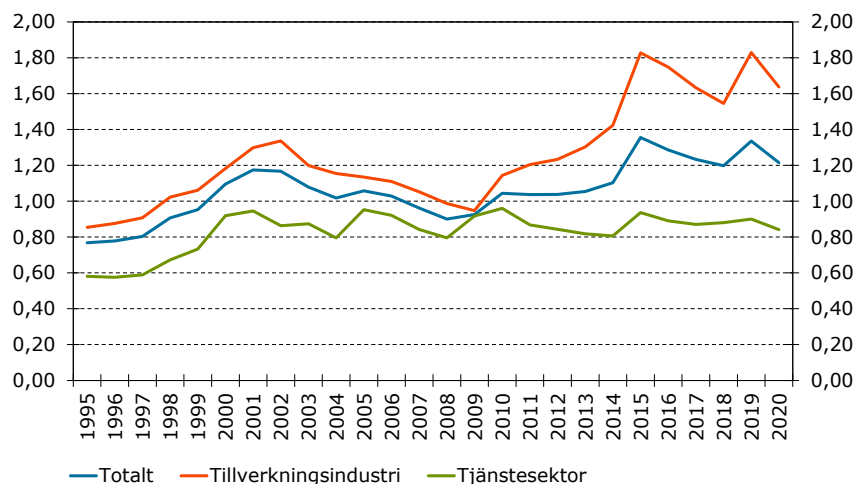
Källa: SCB.

Svenska varor och tjänster ingår inte enbart i direkt export till USA, utan används även som insatsvaror i produktionskedjor i andra länder, särskilt inom EU.⁸ En del av dessa produkter vidareexporteras från EU till USA, vilket innebär att svensk produktion även är indirekt exponerad mot amerikanska tullar genom handeln med övriga EU-länder. Förändringar i USA:s efterfrågan på varor och tjänster från EU kan därmed påverka svensk ekonomi både direkt och via andra europeiska länder. Diagram 4 visar att det svenska förädlingsvärdet i övriga EU:s export till USA uppgick till 1,2 procent av svensk total export 2020, vilket tyder på en begränsad men inte negligerbar indirekt exponering. Samtidigt har andelen ökat över tid vilket innebär att exponeringen i globala värdekedjor har ökat över tid. Den ökande trenden är särskilt tydlig inom tillverkningssektorn, där det svenska förädlingsvärdet i EU:s export till USA har stigit kraftigt sedan 2009, även om en viss avmattning noterades under perioden 2015–2018. Riksbanken (2025) visar att det svenska förädlingsvärdet i exporten till USA har ökat avsevärt sedan 2020, som är sista året med tillgängliga data i diagram 4.

⁸ Ett exempel är kullager som tillverkas i Sverige och används inom bilindustrin i andra länder.

Diagram 4 Svenskt förädlingsvärde i resten av EU:s export till USA

Procent av svensk export för respektive kategori

Källa: OECD, Trade in Value Added (TIVA) 2023 edition (Origin of value added in gross imports, EU27)

3 Tullarnas påverkan på svensk ekonomi

När handelspolitikens effekter bedöms används ibland en förenklad metod som bygger på antaganden om hur efterfrågan förändras till följd av prisförändringar. En sådan ansats används exempelvis av Bottazzi m.fl. (2025) för att analysera effekterna av tullar på den aggregerade exportefterfrågan från EU. Tabell 2 visar hur den svenska exportefterfrågan påverkas av en generell amerikansk tullsats baserad på samma ansats. Analysen bygger på antagandet att exportefterfrågan reagerar i enlighet med en handel弹acitet, som speglar exportefterfrågans känslighet för prisförändringar. Den antagna storleken på elasticiteten ligger i linje med antaganden i Bottazzi m.fl. (2025) för EU som helhet, vilka i sin tur satte elasticiteten i linje med en skattning i Fajgelbaum m.fl. (2024) – en studie med särskilt fokus på prisförändringar orsakade av tullar.

Baserat på dessa antaganden beräknas den svenska exporten till USA minska med motsvarande 0,5 procent av BNP, vilket illustrerar de potentiella effekterna även vid relativt måttliga tullnivåer.⁹

Tabell 2 Effekten på svensk export till USA av tullarna

	Tullar	Handel弹acitet	Export till USA (% av BNP)
Basscenario	10%	2	-0,5%
Lägre elasticitet	10%	1	-0,3%
Högre tullar	25%	2	-1,0%
Lägre elasticitet & Högre tullar	25%	1	-0,6%

⁹ För att erhålla procentuell minskning i efterfrågan på svenska varor av amerikanska konsumenter $x\%$ använder Bottazzi m.fl. (2025) följande formel: $1 - x\% = (1 + y\%)^{-\eta}$ där y är storleken på tullarna och η är handel弹aciteten.

Effekten på svensk export är känslig för i vilken utsträckning tullarna antas slå igenom på konsumentpriserna samt hur känslig efterfrågan är för prishöjningar. Om amerikanska konsumenter och företag antas reagera mindre på prishöjningar (se "Lägre elasticitet"),¹⁰ resulterar det i en mindre exportminskning på 0,3 procent av BNP. På grund av den stora osäkerheten kring handelspolitiken, men också för att ta hänsyn till osäkerheten kring genomslaget av tullar på konsumentpriser, inkluderar analysen även en beräkning med en större tullökning om 25 procent. I denna beräkning minskar efterfrågan med 1 procent av BNP. Kombinationen av högre tullar och lägre elasticitet leder till en exportminskning på 0,6 procent av BNP.¹¹

Dessa resultat bygger på en analys av efterfrågesidan. Den beaktar inte återkopplingar från andra delar av ekonomin, såsom arbetsmarknaden, penningpolitiken eller växelkursutvecklingen. Resultatet av denna beräkning är därför en första ordningens effekt på efterfrågan på svensk export. Den faktiska effekten kan vara större eller mindre beroende på hur andra faktorer inverkar på ekonomin i allmän jämvikt.

För att bedöma de samlade effekterna på svensk ekonomi av de införda tullarna används Konjunkturinstitutets allmänna jämviktsmodell SELMA. Eftersom SELMA inte har en explicit input-output-struktur med flera sektorer och länder, kompletteras modellen med exogena antaganden om internationella priseffekter, baserade på resultat från modeller med detaljerad representation av globala värdekedjor.

Internationella modellbaserade analyser

Flera internationella studier har genomfört modellbaserade analyser av effekterna av amerikanska tullar på den globala ekonomin. I World Economic Outlook (IMF, 2025) används GIMF-modellen (Kumhof m.fl., 2010) för att simulera effekten av tullar. McKibbin m.fl. (2024) illustrerar motsvarande effekter med hjälp av G-cubed modellen från McKibbin och Wilcoxon (1999, 2013) i en studie publicerad av *Peterson Institute for International Economics. Kiel Trade and Tariffs Monitor* tillämpar KITE-modellen från Hinz m.fl. (2025a) för att analysera motsvarande scenarier. Ett gemensamt resultat i dessa studier är att de negativa BNP-effekterna av amerikanska tullar generellt sett är mindre uttalade för europeiska länder än för USA. I vissa scenarier återfinns till och med positiva BNP effekter för enskilda euroländer.¹² För USA är effekterna mer heterogena, men tenderar generellt att vara negativa. Inflationseffekterna i USA är enhälligt positiva i samtliga modeller, även om storleken på effekten varierar mellan modeller och scenarier. När effekterna på BNP för USA och euroområdet vägs samman med KIX-6-

¹⁰ Med tanke på att en priselasticitet på 2 ligger relativt sett i den övre delen av uppskattningarna, med tanke på den stora handelspolitiska osäkerheten, anses det relevant att testa effekterna av lägre elasticitet.

¹¹ Baserad på Bottazzi m.fl. (2025) beräknades effekten av tullar på USA:s efterfrågan på svenska varor med hjälp av den totala exporten som indata (det är dock viktigt att notera att svensk export har en stor andel import).

¹² Den positiva effekten sker eftersom tullar mot EU, genom att minska efterfrågan på europeiska varor, utlöser en försvagning av euron mot dollarn. Detta kan leda till en positiv effekt på vissa länders BNP som är större än den negativa effekten av själva tullarna. Se McKibbin, W. J., & Noland, M. (2025) för en diskussion.

vikter för 2025,¹³ varierar den beräknade effekten på sammanvägd BNP från -0,4 till +0,1 procent. Motsvarande effekter på inflationen varierar från 0 till 0,6 procentenheter.¹⁴

3.1 Transmissionskanaler

Analysen tar utgångspunkt i tre huvudsakliga transmissionskanaler genom vilka tullar påverkar den svenska ekonomin.¹⁵ Dessa kanaler är centrala för simuleringarna av SELMA-modellen och utgör grunden för hur handelspolitiska förändringar antas slå mot såväl efterfråge- som utbudssidan i ekonomin.

Den första transmissionskanalen är priseffekten. Höjda tullar leder till högre konsumentpriser i mottagarländer, vilket dämpar efterfrågan på importerade varor, inklusive svensk export. Nettoeffekten beror bland annat på hur konsumenter och företag substituerar mellan olika varor, byter leverantörer och anpassar sig i globala värdekedjor. Preiseffekten modelleras med hjälp av beräkningar från Kiel Institute Tariff Monitor (se uppdateringen av Hinz m.fl., 2025b), vilka fångar globala input-output-länkar och tullsatser på USA:s import från EU och Kina.¹⁶ Simuleringen inkluderar tullåtgärder som tillkännagivits av den amerikanska administrationen fram till 12 maj 2025: 10 procent på all import, med högre satser för bl.a. stål, aluminium och personbilar, samt 30 procent på import från Kina. Tidigare aviserade pauser i tullupptrappningar antas kvarstå under analysperioden.

Den andra transmissionskanalen är osäkerhetskanalen. Höjda tullar skapar ökad osäkerhet om framtida handelspolitik och handelsrelationer, vilket påverkar hushållens konsumtionsbenägenhet och företagets investeringsbeslut. Denna effekt modelleras som en ökning i riskpremien – det avkastningskrav investerare ställer på grund av högre osäkerhet. Riskpremien kompenserar företagen för ökad osäkerhet och högre risk för förlust. Detta påverkar kapitalallokering, efterfrågan och arbetsmarknaden negativt.

Den tredje kanalen är produktivitetskanalen. Tullar kan leda till en mindre effektiv allokering av resurser mellan sektorer och länder. Minskad global specialisering och störningar av leveranskedjorna driver upp produktionskostnaderna och sänker produktiviteten.

¹³ Den utländska aggregeringen erhålls med hjälp av huvudhandelspartners KIX-6-vikten från SELMA, som representerar totalt mer än 90 procent av den svenska handeln i modellen. Eftersom simuleringar inte tillhandahåller siffror för alla svenska handelspartner har påverkan för Danmark, Norge och Storbritannien betraktats som analog med den på euroområdet på grund av liknande tullar, medan effekten på Japan antas vara genomsnittet för KIX.

¹⁴ Effekten av tullar på internationell handel varierar avsevärt mellan olika modeller och studier. Dels då studierna utgår från olika tullsatser och antaganden om handelspartners motåtgärder. Därutöver varierar också andra förhållanden som graden av prisövervärtrring, faktureringsvaluta och modellernas generella egenskaper. Dynamiska modeller fångar långsiktiga justeringar i handelsmönster och produktivitet, medan statiska modeller ger en ögonblicksbild av direkta effekter.

¹⁵ Diskussioner om dessa kanaler finns i Boer och Rieth (2024) och Auclert m.fl. (2025) bland andra.

¹⁶ I Hinz m.fl. (2025b) är tullsatser på USA:s import från Kina 145 procent och Kinas motåtgärder med ytterligare 125 procent, jämfört med ursprungsnivåerna. Sektor- och produktundantag, såsom för smarta telefoner och bärbara datorer, tillämpas. USA:s tullar på import från resten av världen är 10 procentenheten i 90 dagar, utan vedergällning från partnerländer vilken antas bli den nya normala nivån även därefter. Beräkningarna från denna studie uppdateras regelbundet i Kiel tariffmonitor.

Dessa tre kanaler fångas upp med hjälp av en kombination av efterfråge- och utbudschocker. För detaljer om chocker och deras kalibrering, se Bilaga 1.

En alternativ simulering – *eskalering* – speglar en situation där tullkonflikten trappas upp genom ytterligare åtgärder från USA och motåtgärder från EU. I denna simulering antas en dubbelt så stor prisuppgång internationellt och en motsvarande fördubbling av produktivitätsförsämringen jämfört med basscenariot. Syftet är att fånga effekterna av ett mer allvarligt utfall där fler risker realiserar samtidigt, såsom ytterligare tullar, ökade handelskostnader och störningar i globala värdekedjor.

3.2 Simuleringsresultat

Tabell 3 sammanfattar resultaten för Sverige och omvärlden under det första och andra året efter införandet av tullarna. Alla simuleringar redovisar förändringar i nivå relativt ett hypotetiskt referensscenario utan tullar. Det innebär att de rapporterade effekterna inte visar den absoluta utvecklingen av BNP och inflation, utan den avvikelse som uppstår till följd av de antagna handelspolitiska åtgärderna.

I basscenariot minskar utländsk BNP med 0,2 procent första året, och med 0,5 procent andra året.¹⁷ Samtidigt stiger utländsk inflation med 0,4 respektive 0,2 procentenheter. På grund av den höga graden av öppenhet, är effekterna på svensk ekonomi något mer uttalade. BNP sjunker med 0,3 procent första året och 0,7 procent andra året. Inflationen ökar med 0,2 respektive 0,1 procentenheter. Effekterna drivs av lägre efterfrågan i Sverige och utomlands, till följd av högre priser, ökad osäkerhet och minskad produktivitet. Inflationen ökar på grund av högre tullar, minskad produktion och stigande produktionskostnader, men hålls tillbaka av den ökade osäkerheten.

Effekten på BNP är något större för Sverige än för våra handelspartners, medan effekten på inflation är mer begränsad. Den relativt måttliga nedgången i utländsk BNP första året förklaras främst av de dynamiska effekterna av omallokering. På kort sikt leder ökade handelshinder till nyinvesteringar i produktionsanläggningar i vissa länder, samtidigt som tidigare strukturer slås ut.¹⁸ Detta dämpar den negativa effekten av tullarna på utländsk BNP.¹⁹

På medellång sikt medför dock minskad global specialisering och sämre utnyttjande av komparativa fördelar att produktiviteten sjunker. Denna ineffektiva resursallokering leder successivt till minskad produktion, lägre investeringar och en dämpad aggregerad efterfrågan i omvärlden.

I eskaleringsscenariot, där prisseffekterna fördubblas och produktiviteten minskar ytterligare, blir den negativa BNP effekten större. Svensk BNP minskar med 0,5 procent första året och 1 procent andra året. Inflationen blir då 0,4 respektive 0,2 procentenheter högre. Den totala effekten är dock begränsad jämfört med basscenariot, eftersom osäkerhetskanalen – som är starkt drivande – inte antas öka i detta scenario.

¹⁷ Omvärlden i modellen motsvarar KIX-viktad utländsk ekonomi.

¹⁸ T.ex. nya fabriker för att kompensera bristen på möjligheten att erhålla produktiva faktorer och insatsvaror som i miljön före tullarna.

¹⁹ I Sverige kommer de högre importpriserna att förhindra att investeringarna ökar som leder till en större produktivitetseffekt i Sveriges än i omvärlden.

Tabell 3 Effekter av höjda tullar (nivåförändringar)

Basscenario				
	BNP		Inflation	
	Första året	Andra året	Första året	Andra året
Omvärlden	-0,2	-0,5	0,4	0,2
Sverige	-0,3	-0,7	0,2	0,1

Eskalering				
	BNP		Inflation	
	Första året	Andra året	Första året	Andra året
Omvärlden	-0,2	-0,7	1	0,5
Sverige	-0,5	-1	0,4	0,2

Anm. Omvärlden representeras av ett vägt genomsnitt av Sveriges viktigaste handelspartners.

Den totala påverkan på Sveriges och omvärldens ekonomi i basscenariot är ett resultat av den samlade effekten av tre mekanismer: pris-, osäkerhets- och produktivitetskanalerna. Nedan diskuteras varje kanal mer ingående för Sveriges del. Diagram 5 och Tabell 4 visar hur respektive kanal bidrar till förändringar i BNP och inflation under det första och andra året efter införandet av tullarna.

PRISKANALEN

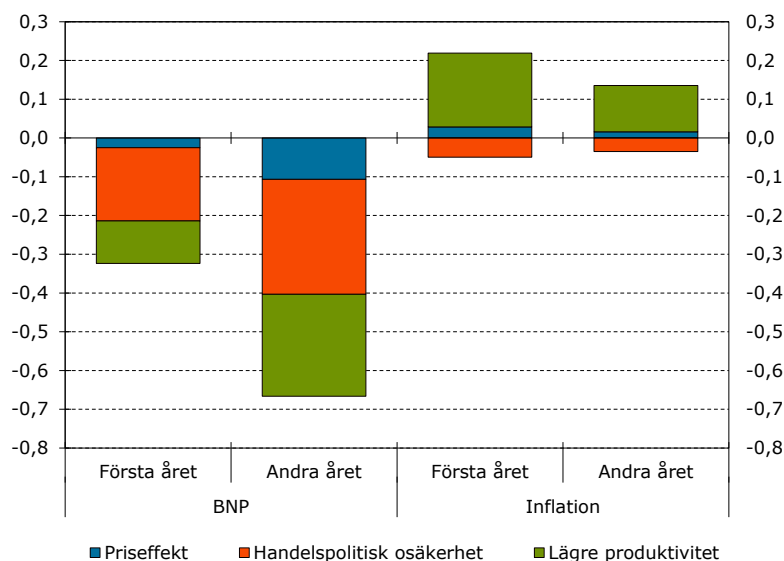
Den direkta prisseffekten påverkar svensk BNP endast marginellt. Under det första året efter införandet är effekten försumbar, medan BNP minskar med 0,1 procent det andra året (blå staplar i diagram 5). Den negativa effekten under det andra året förklaras av att prisrelaterade chocker leder till en ökning av priserna utomlands, inklusive på svensk export, vilket dämpar den utländska efterfrågan. I simuleringen sänker svenska exportföretag sina priser som en motreaktion, men denna effekt motverkas av att tullarna höjer priserna utomlands, särskilt i USA. Den sammantagna effekten är dock en ökning av detaljhandelspriserna i USA, vilket leder till en minskning av efterfrågan. Samtidigt stiger svenska importpriser till följd av ökade priser på utländska insatsvaror, framför allt från USA. Detta dämpar svensk produktion, vilket leder till lägre sysselsättning och löner.

Det inhemska pristrycket avtar i takt med att efterfrågan och lönerna faller, men motverkas av att priserna för importerade varor ökar. Den sammantagna effekten på den svenska inflationen är dock begränsad. Detta beror på att högre importpriser balanseras av lägre lönekostnader för företagen samt ett minskat inhemskt pristryck.

Den försvagade konjunkturen leder till att Riksbanken sänker styrräntan successivt även om effekten på inflationen i Sverige är begränsad. Hushållens konsumtion minskar över tid till följd av lägre reallöner, men nedgången begränsas av de lägre räntorna. Företagens investeringar stimuleras tillfälligt av räntesänkningen, vilket ger ett visst stöd till den ekonomiska aktiviteten på kort sikt.

Diagram 5 Effekt av tullar på svensk ekonomi

Nedbrytning av basscenario

Tabell 4 Påverkan av tullar (nivåförändringar)

Nedbrytning av basscenario				
	BNP		Inflation	
	Första året	Andra året	Första året	Andra året
Priseffekt	0,0	-0,1	0,0	0,0
Handelspolitisk osäkerhet	-0,2	-0,3	0,0	0,0
Lägre produktivitet	-0,1	-0,3	0,2	0,1

Källa: Konjunkturinstitutet

OSÄKERHETSKANALEN

Höjda tullar bidrar till den handelspolitiska osäkerheten, vilket påverkar ekonomin genom flera efterfrågemekanismer. Den ökade osäkerheten leder till att hushållen tillfälligt ökar sitt sparande och minskar konsumtionen, samtidigt som företag skjuter upp investeringsbeslut. Den isolerade effekten av den ökade osäkerheten (röda staplar i diagram 5) innebär att BNP faller med 0,2 procent det första året och 0,3 procent andra året. Inflationen är i stort sett oförändrad båda åren.

En höjning av riskpremien leder till en försvagning av utländsk efterfrågan på svenska exportvaror. Samtidigt dämpas den inhemska konsumtionen ytterligare, i takt med att hushållen sparar mer för att anpassa sig till en mer osäker omvärld. Den svagare efterfrågan påverkar produktionen av konsumtionsvaror och inhemska insatsvaror negativt, vilket i sin tur leder till minskad efterfrågan på arbetskraft och stigande arbetslöshet. Det senare föranleder Riksbanken att sänka styrräntan. Reallönerna pressas ned av svagare efterfrågan på arbetskraft och dämpade nominella löneökningar, vilket ytterligare dämpar hushållens konsumtion. Ökade riskpremier innebär också att hushållen kräver högre avkastning på kapital, vilket driver upp kapitalkostnaderna. I kombination med en allmänt svag efterfrågan minskar investeringsviljan bland företag.

Sammantaget leder osäkerhetskanalen till ett brett efterfrågebortfall, där både konsumtion och investeringar påverkas negativt.

Produktivitetskanalen

Tullar hindrar en effektiv allokering av produktiva resurser. De stör de globala värdekedjor som Sverige är starkt integrerat i, vilket begränsar möjligheten att använda produktiva resurser där de är mest effektiva. Till följd av försämrade resursallokering ökar produktionskostnaderna. Det leder till ökad inflation, lägre realinkomster och lägre BNP. Den isolerade effekten av produktivitetskanalen (gröna staplar i diagram 5) innebär att BNP minskar med 0,1 procent första året och 0,3 procent andra året. Den lägre produktionen minskar efterfrågan på arbetskraft, vilket leder till lägre sysselsättning, fallande löner och minskad konsumtion. Samtidigt bidrar tullarna till att importpriserna ökar. När utländsk inflation ökar till följd av de tillfälligt ökade investeringarna påverkas svensk import negativt. Detta dämpar investeringarna i Sverige, då dessa i hög grad är beroende av importerade insatsvaror. Det ökade inflationstrycket innebär att Riksbanken sänker räntorna i mindre utsträckning än vad som annars hade varit fallet. Den lägre nominella räntan i Sverige, relativt omvärlden, gör att avkastningen på utländska räntebärande tillgångar framstår som mer attraktiv, vilket leder till ett ökat köpande av utländska obligationer bland svenska hushåll. Det i sin tur bidrar till en försvagning av kronan, vilket ytterligare driver upp importpriserna.

Sammantaget medför produktivitetskanalen att inflationen ökar med 0,2 procent första året och 0,1 procent andra året. Det är viktigt att notera att denna kanal resulterar i större produktionsförluster på medellång sikt än de två övriga kanaler som analyseras i simuleringarna.

4 Slutsatser

Enligt resultaten från denna modellanalys minskar BNP med 0,3 procent första året och 0,7 procent andra året efter införandet av tullar. Samtidigt ökar inflationen med 0,2 procentenheter första året och 0,1 procentenheter andra året. Effekterna drivs av tre centrala mekanismer genom vilka den svenska ekonomin exponeras för en mer protektionistisk omvärld: priskanalen, osäkerhetskanalen och produktivitetskanalen.

Den direkta priseffekten av högre tullar är begränsad. Även om exportpriserna stiger, vägs effekten delvis upp av ökad efterfrågan på inhemska varor till följd av högre importpriser. Inflationsimpulsen förblir måttlig. Den största påverkan på kort sikt kommer från ökad osäkerhet, som dämpar konsumtion och investeringar. På medellång sikt dominerar produktivitetskanalen, där en mindre effektiv resursallokering leder till högre kostnader och lägre BNP.

Det är dock viktigt att understryka att osäkerheten i den kvantitativa bedömningen är betydande. Alternativa utvecklingsförlopp – såsom upptrappade tullåtgärder, en minskning av handelspolitisk osäkerhet eller förändrade företagsstrategier – skulle motivera andra kalibreringar i modellen och därmed ge upphov till andra utfall för BNP och inflation på kort och medellång sikt.

Referenser

- Auclert, A., Rognlie, M., och Straub, L. (2025), ”The Macroeconomics of Tariff Shocks”, Working Paper No. 33726, National Bureau of Economic Research.
- Boer, L., och Rieth, M. (2024), ”The macroeconomic consequences of import tariffs and trade policy uncertainty”, IMF Working Paper No. 24/1/13, IMF.
- Bottazzi L., Favero C., Fernandez Fuertes R., Giavazzi F., Guerrieri V., Lorenzoni G., och Monacelli T. (2025), ”Euro Area Risks Amid US Protectionism”, Monetary dialogue papers, ECON committee, European Parliament, March 2025.
- Camacho J., Flodberg C., Löf M., och Petersson B. (2025). ”Höjda importtullar i USA: Hur omfattande är svensk export till USA och vilka branscher kan påverkas mest?”, Sverige Riksbank Staff memo.
- Fajgelbaum, P., Goldberg, P., Kennedy, P., Khandelwal, A., och Taglioni, D. (2024). ”The US–China trade war and global reallocations”, *American Economic Review: Insights*, 6(2), s. 295–312.
- Furceri, D., Hannan, S. A., Ostry, J. D., och Rose, A. K. (2022) ”The macroeconomy after tariffs”, *The World Bank Economic Review*, 36(2), s. 361–381.
- Hinz, J., Mahlkow, H., och Wanner, J. (2025a). ”The KITE Model Suite: A Quantitative Framework for International Trade Analysis”, KITE White Paper, Kiel Institute for the World Economy.
- Hinz J., Méjean I., och Schularick M. (2025b). ”The consequences of the Trump trade war for Europe”, KIEL Policy Brief No. 190, Kiel Institute for the World Economy.
- Hunt, B., Portillo, R., Mursula, S., och Santoro, M. (2020). ”Modelling Trade Tensions: Different Mechanisms in General Equilibrium”, IMF Working Paper No. 2020/279, IMF.
- Kumhof, M. M., Muir, M. D., Mursula, S., och Laxton, M. D. (2010), ”The global integrated monetary and fiscal model (GIMF)—theoretical structure”, IMF Working Paper No. 10/34, IMF.
- IMF (2025), *World Economic Outlook*, april 2025, IMF.
- McKibbin, W. J., och Wilcoxon, P. J. (1999). ”The Theoretical and Empirical Structure of the G–Cubed Model”, *Economic Modelling* 16, no. 1: 123–48.
- McKibbin, W. J., & Wilcoxon, P. J. (2013). ”A Global Approach to Energy and the Environment: The G–Cubed Model.”, *Handbook of Computable General Equilibrium Modeling* 1, Vol. 1, pp. 995–1068, Elsevier.
- McKibbin W.J., Hogan M., och Noland M. (2024). ”The international economic implications of a second Trump presidency”, Working Paper 24–20, Peterson Institute for International Economics.
- McKibbin, W. J., och Noland, M. (2025). ”Modeling a US-EU trade war: Tariffs won’t improve US global trade balance, Realtime Economics”, Realtime Economics, Peterson Institute for International Economics.

Werning, I., Lorenzoni, G., och Guerrieri, V. (2025). “Tariffs as Cost-Push Shocks: Implications for Optimal Monetary Policy”, WP No. w33772, National Bureau of Economic Research.

Bilaga - Teknisk beskrivning: modellantaganden och kalibrering

I denna bilaga beskrivs kalibrering av de tullrelaterade chockerna i SELMA.

En permanent tull har två huvudsakliga priseffekter: dels leder den till högre detaljhandelspriser i det land som inför tullen, dels tenderar företag att gradvis sänka sina producentpriser (exklusive tullar) för att behålla marknadsandelar. Detta resulterar i en långsam minskning av företagets prispåslag. Den kombinerade effekten av permanenta importtullar på slutliga detaljhandelspriser blir därmed en initial prisuppgång (detaljhandelspriseffekt) följt av en successiv prisnedgång (producentprispåverkan). I modellen genereras denna effekt genom en tillfällig positiv prispåslagschock hos utländska företag som producerar insatsvaror.²⁰ Denna chock fångar i reducerad form den tullrelaterade prisökningen i USA och euroområdet och är kalibrerad för att fånga en ökning av utländsk inflation med 0,3 procentenheter under 2025.²¹ Kalibreringen är i linje med KITE-scenariot från Kiel Trade and Tariffs Monitor för scenariot (12 maj 2025), där USA:s prisindex beräknas öka med 4,3 procent och euroområdets prisindex minska med 0,3 procent. Denna kalibrering bygger på en uppdatering av analysen i Hinz m.fl. (2025b), som inkluderar tullsatser på USA:s import från EU och Kina.²² Analysen har uppdaterats i ljuset av avtalet mellan USA och Kina om en 90-dagars tullpaus, vilket tillfälligt stoppade höjda tullnivåer. Utöver effekten på utländska prisnivåer fångas även den direkta effekten på priset av svensk export. Detta görs genom en kalibrerad chock till exportföretagens prispåslag, utformad för att eliminera eventuella relativa priseffekter mellan svenska och utländska varor på internationella marknader under det första kvartalet för simuleringarna. Förändringen i de relativa priserna är dock mer komplex än vad modellen på ett tillfredsställande sätt kan hantera. Därför bör den initiala effekten på exporten främst tolkas som driven av efterfrågeeffekten snarare än prissättningen.

Tullen kan även påverka ekonomin indirekt genom ökad osäkerhet (osäkerhetskanalen), som medför att investeringskostnaderna ökar och företag skjuter upp investeringar. För att fånga denna effekt, har en separat simulering med en utländsk riskpremiechock genomförts, vilken i modellen också leder till en inhemsk riskpremieökning. Riskpremiechocken är kalibrerad till två standardavvikelser, baserat på

²⁰ Det är viktigt att nämna att tullchocker och prispåslagchocker är fundamentalt olika ur ett modellperspektiv när det gäller påverkan på prispåslag. Till skillnad från en tullchock skulle en positiv prispåslagchock (som är en utbudchock) öka vinstandelen i ekonomin (det skulle minska arbetsandelen). I modellen återbetalas vinsterna klumpsummor till Ricardianska hushåll, vilket innebär att påverkan på deras konsumtion beror på den relativa storleken av andra inkomstkällor (t.ex. minskning av realinkomst). I Werning et al. (2025) visas att en tull kan studeras som om det vore en kostnadschock i en standardmodell för nykeynesiansk (stängd ekonomi).

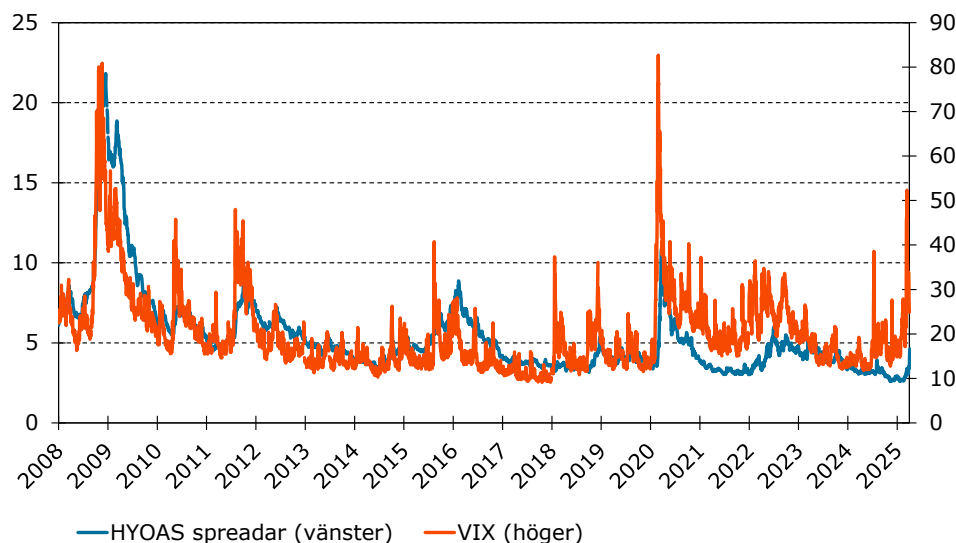
²¹ Den utländska aggregeringen erhålls med hjälp av huvudhandelspartnern KIX-6-vikten som används i SELMA och representerar totalt mer än 90 procent av den svenska handeln i modellen. Eftersom KITE inte tillhandahåller siffror för alla svenska handelspartner har påverkan för Danmark, Norge och UK betraktats som analog med den på euroområdet eftersom de är föremål för liknande tullar. Effekten på Japan antas vara lika med genomsnittet för KIX.

²² I scenariot som publicerades den 12 maj 2025 antog Kiel Institutet att alla tariffer som tillkännagavs och implementerades under den USA-administrationen: 10% på alla importörer, 20% på stål och aluminium, 25% på bilar, etc. 10% tullar antas på alla importörer från Kina. Pausen mot EU och Kina anses vara den nya normala situationen eftersom vi inte har tillräcklig information om vad som kommer att hända efter den 90-dagars suspensionen.

historiska mönster i VIX-indexet,²³ som nyligen har nått nivåer jämförbara med dem under finanskrisen och COVID-19-pandemin. Även andra mått på risk, såsom kreditspreadar eller High Yield Index Option-Adjusted spread,²⁴ har visat stark koppling till dessa perioder med hög volatilitet i VIX (se i diagram B1). Baserat på SELMA:s historiska chockdekomponering har riskpremieschocken kalibrerats till 2 standardavvikelser, i linje med dess värde under tidigare perioder med hög volatilitet i VIX.²⁵

Diagram B1 VIX och Riskpremie

Index

Anm.: HYOAS spreadar: Ice Data Indices, LLC, ICE BofA US High Yield Index Option-Adjusted Spread VIX: Chicago Board Options Exchange Volatility Index.

Källa: FRED, Federal Reserve Bank of St. Louis; <https://fred.stlouisfed.org/series/BAMLH0A0HYM2> och <https://fred.stlouisfed.org/series/VIXCLS>.

En tredje aspekt av tullarnas påverkan på makroekonomin är snedvridningen av resursanvändningen och effekten på produktivitet (produktivitetskanalen). Tullar snedvrider priser och minskar efterfrågan i handelsrelaterade sektorer, vilket leder till en omfördelning av produktionsfaktorer. Globaliseringen, som successivt har ökat under årtionden, har möjliggjort en mer effektiv resursallokering genom att låta länder och företag specialisera sig inom områden där de har komparativa fördelar. En omstrukturering och omfördelning av dessa produktionsresurser medför ineffektivitet. Som framhävs i Hunt m.fl. (2020) kan en kombinerad användningen av input-output-modeller och modeller för flera länder fånga tullarnas påverkan på produktiviteten. För att beakta denna kanal i analysen implementeras en negativ chock på utländskt total faktorproduktivitet med hög persistens. Chocken är kalibrerad så att den utländska

²³ VIX, eller Volatilitetsindex, är ett realtidsmarknadsindex skapat av Chicago Board Options Exchange (CBOE) som mäter marknadens förväntningar på volatilitet. Det används ofta för att mäta marknadssentiment och återspeglar nivån av rädsla eller osäkerhet bland investerare.

²⁴ Variabeln ICE BofA US High Yield Index Option-Adjusted Spread mäter riskpremien genom att jämföra avkastningen på obligationer med lägre kreditvärdighet än *Treasury yields*, och återspeglar den ytterligare kompensation som investerare kräver för högre kreditrisk.

²⁵ Den historiska chockdekompositionen avslöjar en riskpremiechock mellan 1,2 och 2,4 standardavvikelser under perioder med samtidigt ökande kreditspread och VIX.

produktionen minskar med 0,2 procentenheter efter fem år, i linje med storleksordningen i simuleringarna i Hunt m.fl. (2020) för USA.²⁶

Tabell B1 sammanfattar resultaten av simuleringarna, och diagram B2 visar modellens impulsresponsfunktion.

Tabell B1 Effekter av höjda tullar (nivåförändringar)

		Basscenario				Eskalering			
		BNP		Inflation		BNP		Inflation	
		År 1	År 2	År 1	År 2	År 1	År 2	År 1	År 2
Priseffekt	Omvärlden	-0,1	-0,3	0,3	0,1	-0,1	-0,5	0,6	0,1
	Sverige	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,2	0,1	0
Priseffekt och handelspolitisk osäkerhet	Omvärlden	-0,3	-0,6	0,2	0,0	-0,4	-0,9	0,5	0,1
	Sverige	-0,2	-0,4	0,0	0,0	-0,2	-0,5	0,0	0
Priseffekt, handelspolitisk osäkerhet och lägre produktivitet	Omvärlden	-0,2	-0,5	0,4	0,2	-0,2	-0,7	1,0	0,5
	Sverige	-0,3	-0,7	0,2	0,1	-0,5	-1,0	0,4	0,2

Anm. I tabellen presenteras effekten av varje chock på ett kumulativt sätt.

²⁶ Hunt m.fl. (2020) fann att omfördelning av resurser och produktivetsförluster leder till en 0,1 procentenheten större BNP-kontraktion i USA efter fem år, på grund av en 10-procentig ökning av USA-Kina importtullar. För att beräkna den storleksordning som ungefär motsvarar de antagna tullarna i grundscenariot skalades effekten från Hunt m.fl. (2020) och kalibrerar produktivitetsschock för att uppnå en genomsnittlig utländsk effekt över fem år på -0,2 procent. Detta fördubblas i det eskalerande simulering som motsvarar effekten av fördubblade tullar.

Diagram B2 Impulsresponsfunktion Procent

